

ПЕРТИН ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ ЧЕРЕЗ КОНТРОЛЬНІ ПУНКТИ В'ЇЗДУ-ВИЇЗДУ

МОНІТОРИНГОВИЙ ЗВІТ

Червень 2018

ЗМІСТ

	ВСТУП	3
	КОРОТКИЙ ОГЛЯД	3
1	ДЕМОГРАФІЯ РЕСПОНДЕНТІВ	4
2	МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ	5
3	ПРИЧИНИ, ЧАСТОТА ТА ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕТИНУ	6
4	ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ	9
5	НЕМОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕТИНУ	11

ВСТУП

Цей звіт містить інформацію, зібрану протягом червня Благодійним Фондом «Право на захист» в рамках опитування на п'яти контрольних пунктах в'їзду-виїзду (КПВВ) на неконтрольовані Урядом України території (НКУУТ), що регулярно проводиться з червня 2017 року. КПВВ розташовані у Донецькій («Майорське», «Мар'їнка», «Гнучове» та «Новотроїцьке») та Луганській («Станиця Луганська») областях. Опитування є частиною моніторингу порушення прав населення, що постраждало від конфлікту, та проводиться у рамках проекту «Адвокація, захист та правова

допомога внутрішньо переміщеним особам України», що реалізується БФ «Право на захист» за підтримки Агентства ООН у справах біженців (UNHCR). Мета опитування – вивчити причини та проблеми осіб, які подорожують між НКУУТ і територіями, контрольованими Урядом України (КУУТ), а також умови та ризики, пов'язані з перетином лінії зіткнення через КПВВ. Важливо зазначити, що результати опитування не можуть бути екстрапольовані на всіх, хто перетинає лінію зіткнення, але допомагають виявляти потреби, й тенденції, а також забезпечувати доказову базу для адвокаційної діяльності.

Методологія збору даних була однаковою на всіх КПВВ. Представники БФ «Право на захист» опитували цивільних осіб на КПВВ у пішохідній та автомобільній чергах до або з КУУТ. Опитування проводилось анонімно та на добровільних засадах. Усі опитані були проінформовані щодо мети опитування.

В основу звіту покладено дані, зібрані з 1 по 26 червня 2018 року протягом 37 візитів на п'ять КПВВ. Цей звітний період відзначився літньою спекою та сезоном відпусток.

КОРОТКИЙ ОГЛЯД

- Загальне демографічне співвідношення залишається відносно стабільним протягом всіх етапів опитування. Жінки становлять переважну більшість респондентів, а найбільшою віковою групою є особи у віці понад 60 років.
- Мешканці КУУТ мають значно менше причин подорожувати через лінію зіткнення, ніж мешканці НКУУТ, що залишається сталим трендом. Незначні зміни у співвідношенні за причинами перетину мали сезонний характер.
- В середньому респонденти витрачали 2-3 години на проходження всіх блокпостів. Найбільше часу займав перетин лінії зіткнення через КПВВ «Майорське».

Час очікування на КПВВ «Станиця Луганська» був найкоротшим. Процес перетину був більш тривалим на блокпостах НКУУТ на всіх КПВВ, крім «Станиця Луганська».

- Літня спека продовжує негативно впливати на умови перетину, особливо на КПВВ «Станиця Луганська». Оскільки перетин лінії

зіткнення через КПВВ «Станиця Луганська» вимагає щонайменше 1 годину пішої ходи, рівень занепокоєності суттєво зростає. Задуха та недостатня кількість навісів від сонця влітку можуть нести смертельну загрозу здоров'ю, особливо для людей похилого віку.

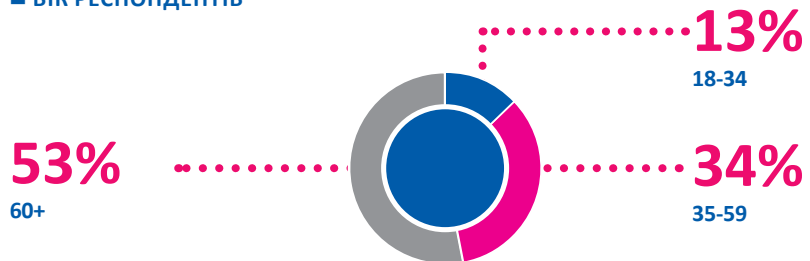
КПВВ «Станиця Луганська»

1 ДЕМОГРАФІЯ РЕСПОНДЕНТІВ

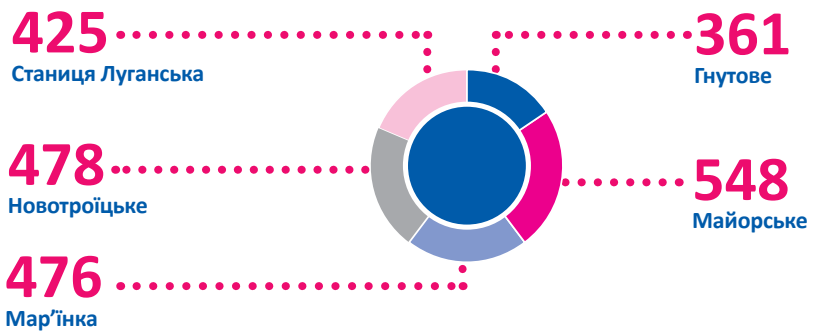
Протягом звітного періоду, монітори БФ «Право на захист» опитали **2,288** осіб, які перетинали лінію зіткнення. **51%** з них прямували на КУУТ, **49%** на НКУУТ.

Більшість опитаних (**67.5%**) були жіночої статі, **32.5%** становили особи чоловічої статі. **8%** від усіх респондентів подорожували з неповнолітніми (на **2%** більше, ніж у травні), що пов'язано з початком літнього канікулярного періоду. Особи похилого віку залишаються найбільшою віковою групою (**53%** від усіх респондентів), що найімовірніше пов'язано з адміністративними процедурами, які особи з реєстрацією на НКУУТ мусять проходити для отримання пенсій та соціальних виплат. Демографічне співвідношення респондентів залишається доволі схожим протягом усього часу проведення опитування.

■ ВІК РЕСПОНДЕНТІВ

■ КІЛЬКІСТЬ РЕСПОНДЕНТІВ

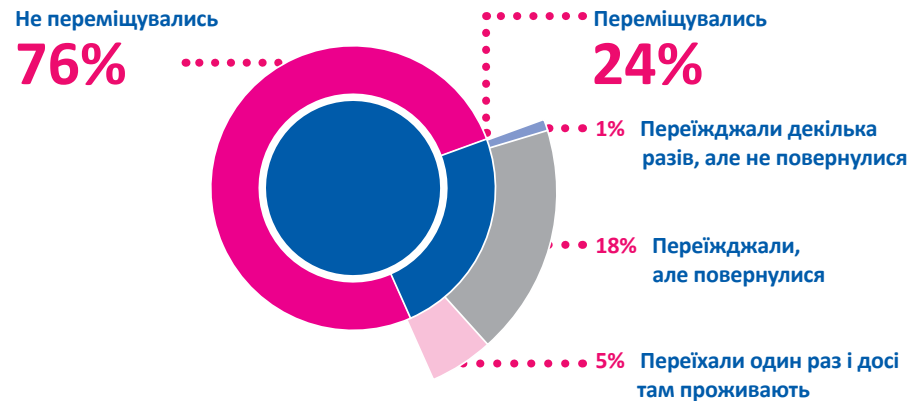

2 МІСЦЕ ПРОЖИВАННЯ, ПЕРЕМІЩЕННЯ ТА ПОВЕРНЕННЯ

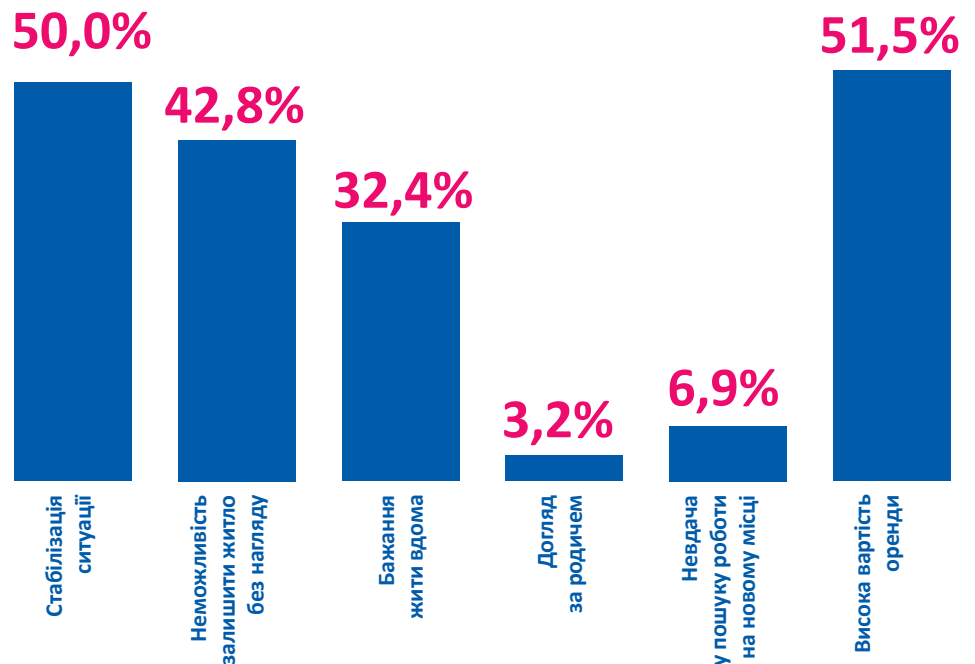
96.7% респондентів зазначили, що проживали на НКУУТ до початку конфлікту. На момент проведення опитування 90.5% усіх респондентів постійно проживали на НКУУТ. Згідно з цими показниками, мешканці КУУТ мають набагато менше причин перетинати лінію зіткнення у порівнянні з мешканцями НКУУТ. Порівняння з минулими місяцями демонструє сталість цього тренду. 76% від усіх респондентів зазначили, що не змінювали місце свого проживання через конфлікт на Сході України. Більшість респондентів, які змінювали місце свого проживання принаймні один раз, більше половини (18% від усіх респондентів) повернулися до свого постійного місця проживання¹.

Найбільш поширеними причинами для повернення особи, які повернулися до постійного місця проживання, назвали високу вартість оренди (51.5%) та стабілізацію ситуації (50%). Неможливість залишити житло без нагляду (42.8%) та бажання проживати вдома (32.4%). Не зважаючи на значну різницю в співвідношенні причин повернення у порівнянні з попереднім періодом (наприклад, 41.2% осіб, опитаних у травні пояснили своє рішення недоступно високою вартістю оренди житла на КУУТ, тоді як у червні такий варіант обрало на 10.3% більше респондентів), порівняння даних опитування з різних етапів є неприпустимим, оскільки опитуванням не передбачено збір інформації про те, коли саме особа змінила місце проживання.

■ ПЕРЕМІЩЕННЯ

■ ПРИЧИНИ ПОВЕРНЕННЯ²

¹ Важливо зазначити, що результати опитування не охоплюють внутрішньо переміщених осіб та мешканців НКУУТ, які не подорожують через лінію зіткнення.

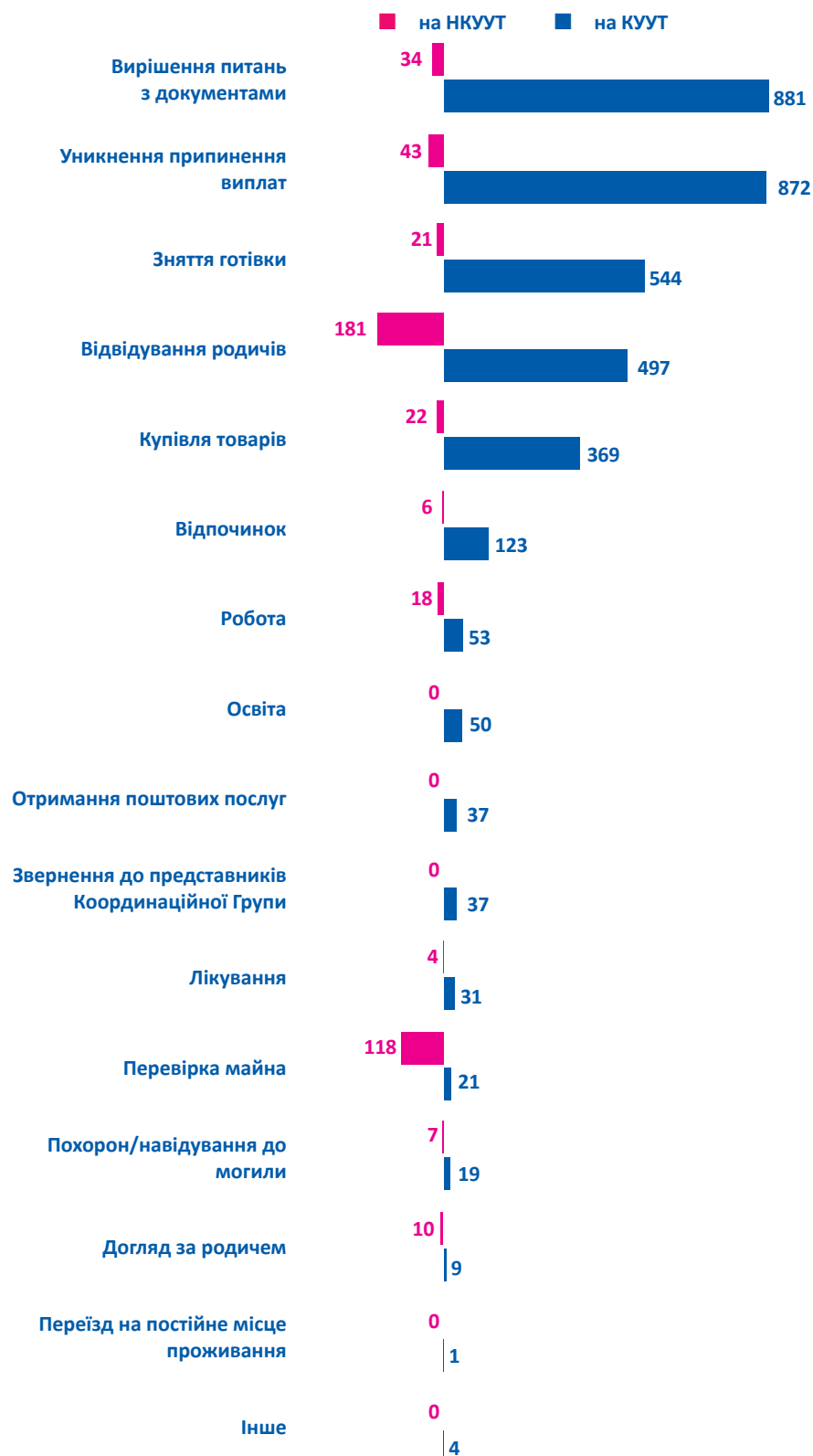
² Респонденти могли обрати декілька причин.

3 ПРИЧИНИ, ЧАСТОТА ТА ТРИВАЛІСТЬ ПЕРЕТИНУ

Лише 12.5% від усіх респондентів зазначили НКУУТ пунктом призначення своєї подорожі. Причини перетину суттєво відрізняються залежно від напрямку здійснення подорожі. Найбільш поширеними причинами для відвідування КУУТ були вирішення питань із документами, уникнення припинення виплат унаслідок перевищення 60-денного терміну відсутності на КУУТ, навідування родичів та зняття готівки, у той час як на НКУУТ найчастіше подорожували аби відвідати родичів та перевірити майно. Кількість респондентів, які перевіряли майно на НКУУТ та їздили у відпустку на КУУТ збільшилася на 9.3% та 4% відповідно, що пов'язано з літнім сезоном³.

Серед інших причин перетину респонденти зазначали оформлення перепустки для перетину лінії зіткнення та проходження зовнішнього незалежного оцінювання для отримання вищої освіти.

■ ПРИЧИНИ ПЕРЕТИНУ⁴

³ Відсоток розраховувався відповідно до кількості осіб, які зазначили КУУТ або НКУУТ пунктом призначення їхньої подорожі

⁴ Респонденти могли обрати декілька причин.

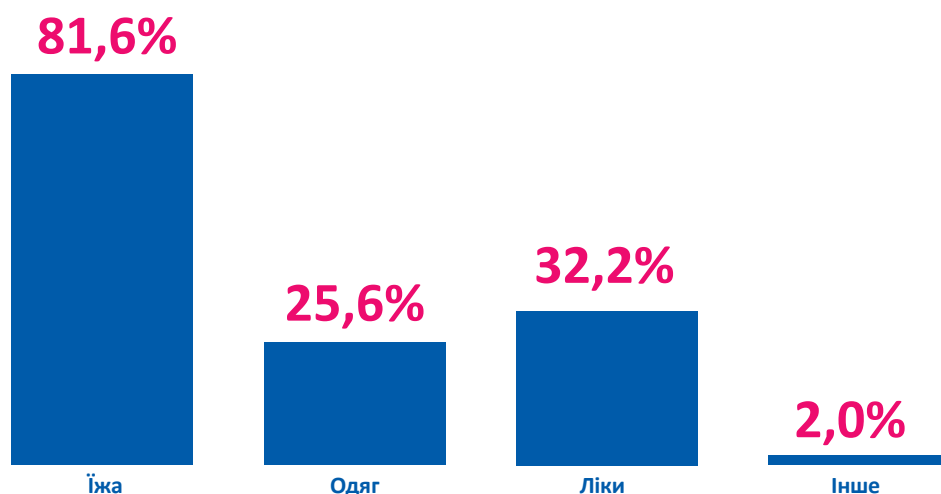
17.1% від усіх респондентів зазначили, що перетинали лінію зіткнення для того, щоби здійснити купівлю товарів. 94.4% з них подорожували на КУУТ. Кількість респондентів, які подорожували з метою придбання одягу зросла на 5.7%, втім загальне співвідношення товарів, які купували респонденти, залишається відносно стабільним. Продукти харчування залишаються найбільш затребуваним товаром. Серед інших товарів респонденти переважно зазначали побутові прилади та предмети гігієни.

Потреба пройти фізичну ідентифікацію (58.5% респондентів, що перетинають лінію зіткнення для розв'язання проблем з документами) та питання щодо пенсії (28.2%) залишаються найбільш поширеними проблемами із документами. Серед інших причин респонденти переважно називали подачу документів для отримання внутрішнього або закордонного паспорту та отримання довідок про народження або смерть.

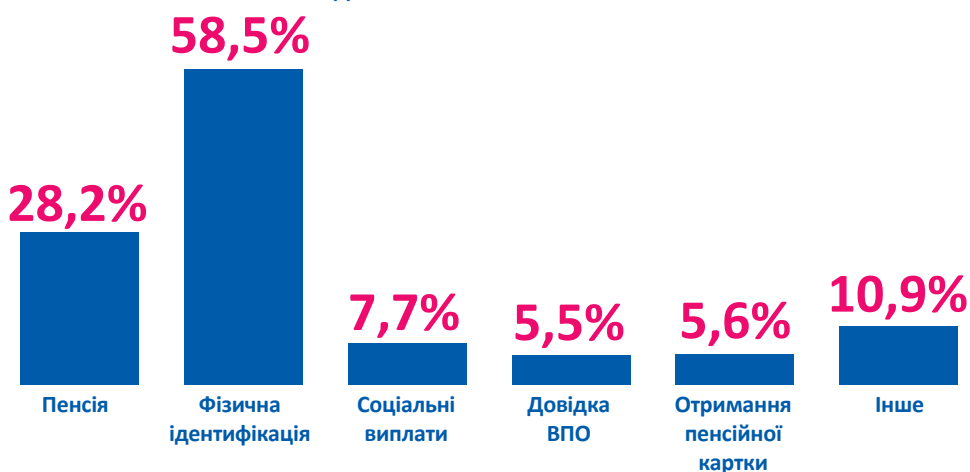
Певні коливання у частоті перетинів спостерігалися в порівнянні з даними, зібраними в травні: кількість осіб, які перетинають лінію зіткнення щокварталу, збільшилася на 4.8%, в той час як кількість щомісячних перетинів знизилася на 7%.

Здебільшого респонденти (65.7%) перетинають лінію зіткнення приблизно раз на квартал. Зважаючи на розподіл за віком, таке співвідношення швидше за все пов'язане з вимогами українського законодавства щодо отримання пенсій та соціальних пільг особами, які зареєстровані на НКУУТ, такими, як перевірка фактичного місця проживання та фізична ідентифікація в «Ощадбанку».

■ ТОВАРИ, ЯКІ КУПУЮТЬ

■ ТИПИ ПИТАНЬ СТОСОВНО ДОКУМЕНТІВ

■ ЧАСТОТА ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ

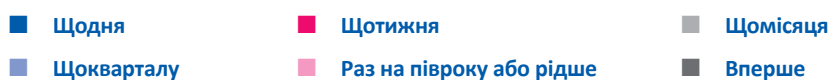
18-34

35-59

60+

17.8% від усіх опитаних осіб зазначили, що вже перетинали лінію зіткнення раніше протягом цього звітного періоду. Подальші графіки в даному розділі містять інформацію щодо тривалості перетину лінії зіткнення у червні.

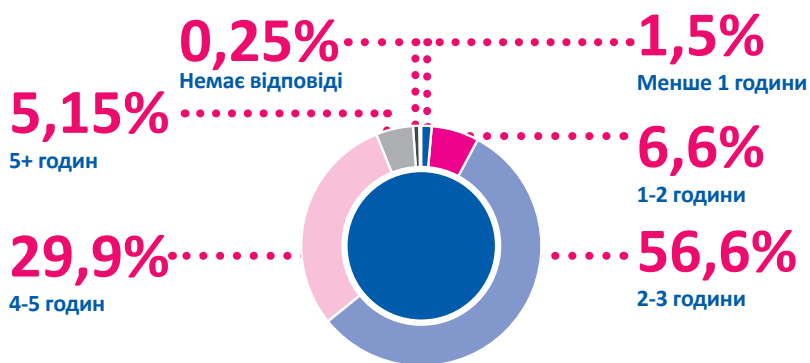
Більшість (56.6%) з цих респондентів витратили від 2 до 3 годин на проходження КПВВ з обох сторін лінії зіткнення (КУУТ та НКУУТ).

Найбільше часу перетин займає на КПВВ «Майорське». Майже 50% респондентів, які перетинали лінію зіткнення через «Майорське» у травні, вказали, що їм доводилося витратити 4 години і більше. Значне збільшення часу, витраченого на перетин, спостерігався на КПВВ «Новотроїцьке»: кількість респондентів, які витратили більш ніж 4 години зросла на 27.7%. Найбільшою частка респондентів, які витратили на перетин менше двох годин, була на КПВВ «Станиця Луганська». Водночас важливо зазначити, що міст через річку пошкоджений й дороги для транспорту немає, тому піший перехід між КПВВ КУУТ та НКУУТ займає близько години.

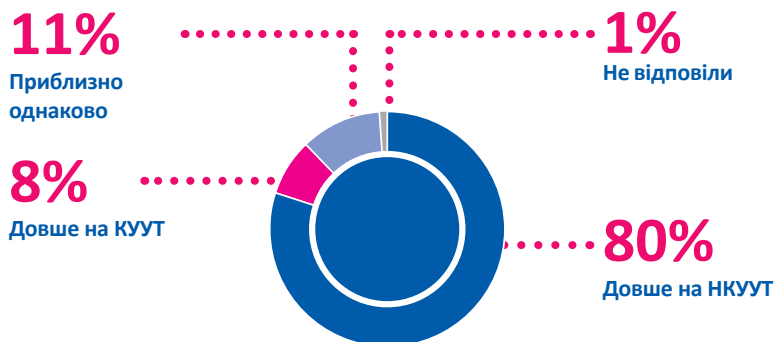
Так само, як і в травні, більшість респондентів зазначили, що витратили більше часу на проходження контрольних пунктів на НКУУТ. Така тенденція збігається з інформацією, отриманою під час моніторингових візитів: подорожуючі часто скаржилися на повільну роботу блокпостів на НКУУТ.

«Станиця Луганська» залишається єдиним КПВВ, де більшість респондентів (78,1%) вказали, що витратили більше часу на проходження контрольних пунктів на КУУТ. Згідно з моніторинговою інформацією, процедури контролю на цьому КПВВ більш ретельні з боку КУУТ, ніж на НКУУТ. Водночас спостерігається нестача персоналу та обладнання для обробки інформації порівняно з великим навантаженням на КПВВ.

■ ТРИВАЛІСТЬ ПОПЕРЕДЬОГО ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ

■ ТРИВАЛІСТЬ ОЧІКУВАННЯ НА РІЗНИХ КПВВ

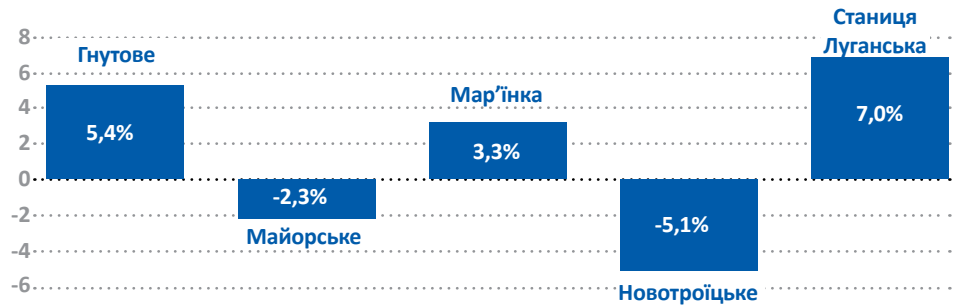
4 ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ ПІД ЧАС ПЕРЕТИНУ ЛІНІЇ ЗІТКНЕННЯ

У порівнянні з попереднім звітним періодом спостерігалися певні зміни у рівні занепокоєності. Кількість респондентів, які не зазначили жодної проблеми, зменшилася на 7% на КПВВ «Станиця Луганська» та на 5.4% на КПВВ «Гнучове». Такі зміни пов'язані з погодними умовами.

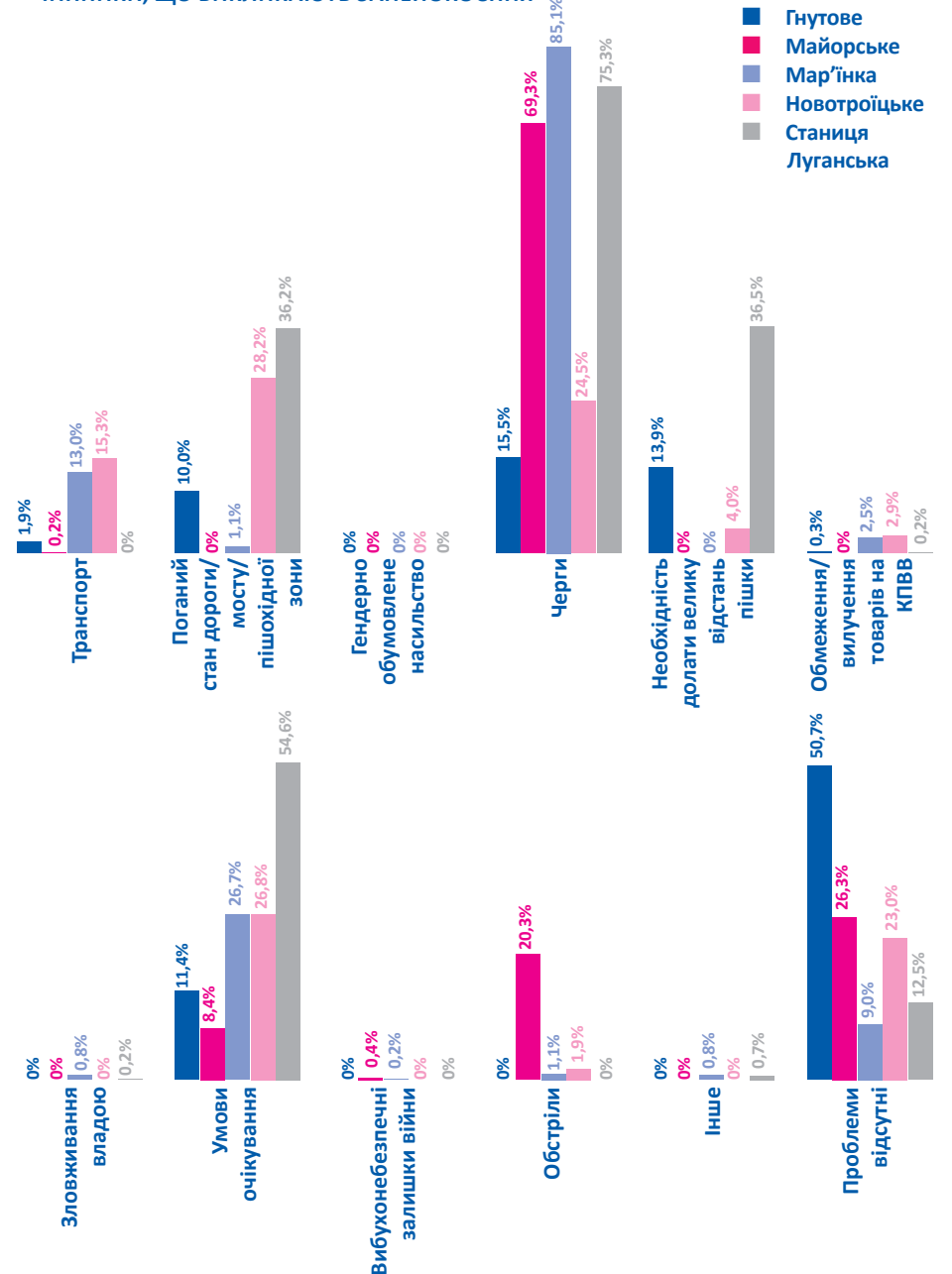
Довгі черги залишаються одним з найбільших чинників занепокоєності на КПВВ, особливо з огляду на літню спеку. На КПВВ «Мар'їнка» кількість скарг щодо черг зросла з 70.8% у травні до 85.1% у червні.

Після суттєвого зростання рівня занепокоєності внаслідок посилення обстрілів у травні, цей показник частково знизився на КПВВ «Майорське» (з 29.4% у травні до 20.3% у червні) та знизився до нульового рівня на КПВВ «Гнучове» (з 8% у травні). Спека продовжує негативно впливати на ситуацію на КПВВ «Станиця Луганська». Оскільки перетин лінії зіткнення на цьому КПВВ вимагає понад годину пішої ходи, рівень занепокоєності щодо умов очікування, поганого стану пішохідної території та необхідності долати велику відстань пішки зросли на 27.7%, 16.8% та 15.6% відповідно у порівнянні з даними за травень.

■ ДИНАМІКА ЗАГАЛЬНОГО РІВНЯ ЗАНЕПОКОЄНОСТІ

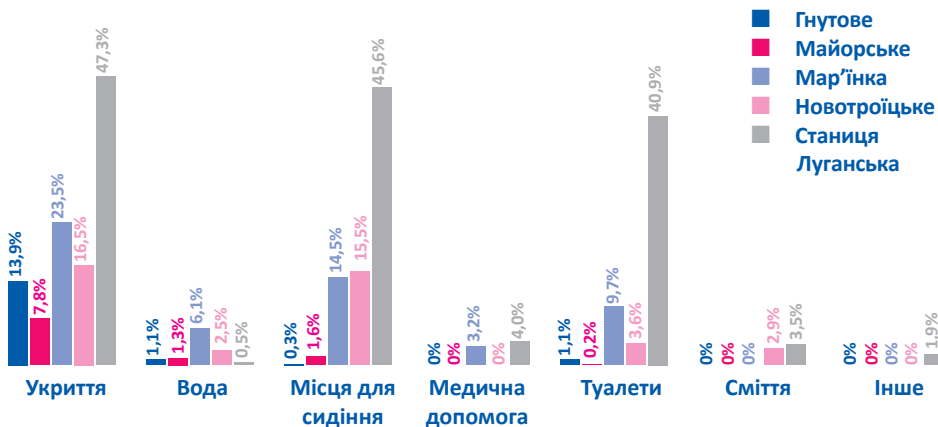
■ ЧИННИКИ, ЩО ВИКЛИКАЮТЬ ЗАНЕПОКОЄННЯ⁵

⁵ Респонденти могли зазначити декілька варіантів.

Умови очікування залишаються причиною значної занепокоєності, особливо на КПВВ «Станиця Луганська». На КПВВ «Станиця Луганська» та «Гнутове» було отримано більше скарг на нестачу укриття від негоди (рівень занепокоєності зріс на 24.5% та 8.4% відповідно). І хоча на території КПВВ також розташовані палатки ДСНС, ними неможливо скористуватися під час процедури перетину, адже подорожуючі бояться втратити своє місце у черзі, якщо вийдуть за її межі. Нестача навісів та задуха в літній період можуть бути небезпечними для життя та здоров'я, особливо для людей похилого віку. Під час моніторингових візитів продовжує надходити інформація про численні випадки втрати свідомості в чергах.

■ ПРОБЛЕМИ З УМОВАМИ ОЧІКУВАННЯ

КПВВ «Мар'їнка»

5 НЕМОЖЛИВІСТЬ ПЕРЕТИНУ

Тільки 2.8% всіх респондентів пригадали випадки, коли вони не змогли перетнути лінію зіткнення через КПВВ за останні 6 місяців. Відсутність дозволу на перетин була найбільш поширеною проблемою.

■ ПРИЧИНИ НЕМОЖЛИВОСТІ ПЕРЕТИНУ⁶

Дозвіл на перетин
відсутній у базі даних

2,2%

Довгі черги

0,3%

Нестача документів

0,2%

Перевезення
заборонених товарів/
вага понад 75 кг

0,1%

КПВВ «Майорське»

⁶ Респонденти могли зазначити декілька варіантів.

За додатковою інформацією, будь ласка, звертайтеся:
pr@r2p.org.ua